

LUNDS
UNIVERSITET

Enheten för Medie- och kommunikationsvetenskap

MKV A21:4, B-uppsats, Vårterminen 2010

Motpolen till populärkulturen

En kvalitativ textanalys av Kamratposten

Författare: Jessica Björck och Louisa Brauer

Handledare: Fredrik Schoug

Examinatorer: Tobias Linné

Sammanfattning

Att börja bli vuxen är inte alltid enkelt och det gör att en del problem uppstår. Genom media får ungdomar en bild av samhället om hur de förväntas vara, en bild som inte alltid är korrekt. Syftet med denna analys var därför att få fram hur vuxenvärlden som en motpol till övriga medier vill förmedla en mer korrekt bild till unga mellan 8-14 år.

För att analysera hur denna motpol förmedlar olika buskap så valdes tidningen Kamratposten ut, eftersom den når många yngre av båda könen och har en uppfostrande inställning. Fem olika årgångar valdes strategiskt ut, spridda över fyra olika decennier, från 1970-talet till och med 2000-talet. Denna spridning gav möjligheten att analysera skillnader över tid. En kvalitativ textanalys genomfördes och vid analysarbetet genomförande så ställdes olika frågor till texterna. Dessa svar analyserades sedan och delades upp i olika teman; kropp, känslor, ungdomsproblem samt utseende. Resultaten blev att kroppsfrågorna i stort sätt har sett likadana ut i alla årgångar som analyserades. Känslor är något som har blivit vanligare att skriva om desto närmre nutid man kommer. Det syns även att samhällsklimatet har förändrats och det kan vara en anledning till att känslor har blivit vanligare. En tydlig förändring som uppmärksammades var att rökning samt alkohol som har krupit längre ner åldrarna, alkohol nämns enbart i den senaste analyserade årgången. Utseende har varit något som har funnits med i alla de analyserade årgångarna och en gemensam nämnare bland texterna är att dem är skrivna av tjejer för tjejer.

Denna analys ska bidra till att öka medvetenheten kring kommunikationen till de unga som denna motpol har förmedlat. Har du någon gång tänkt att ”dagens ungdomar” inte betar sig som de ”gjorde på min tid”? Genom att se hur ungdomsproblemen har förändrats över tid så kan man få ökad förståelse för vad de unga faktiskt har gått igenom och hur det ser ut idag. För det är skillnad att vara ungdom i dagens samhälle är än det var för 40 år sedan.

Nyckelord: Pubertetsproblem, motpol, känslor, ungdomsproblem, utseende, ung, Kamratposten, kvalitativ textanalys.

Innehåll

Sammanfattning.....	2
Bilden idag.....	4
Syfte och frågeställning.....	5
Metod.....	5
Tidigare forskning.....	7
Teori.....	7
Hirdmans teori om genuskontraktet.....	8
Agenda-settning.....	8
Symtomal läsart.....	9
Piagets kognitiva utvecklingsteori och Banduras sociala inlärningsteori.....	9
Analys.....	10
Kroppsfrågor (sexfrågor och utveckling).....	12
Känslor.....	14
Små problem, rökning och övergrepp.....	18
Utseende.....	22
Slutdiskussion.....	24
Referenslista.....	27

Bilden idag

”När det växande barnets sociala miljö expanderar blir kamrater allt viktigare för utvecklingen. Man börjar jämföra sig med andra, i första hand med sina jämnåriga” (Hjalmarsson 2007:27).

Det är svårt för växande barn att gå i affärer, åka buss eller över huvud taget gå utanför dörren utan att ta del av information som visar hur andra beter sig och hur man själv ska vara för att passa in. Att samhället har förändrats till ett hårdare och ytligare klimat är inget att tvivla på. Göran Eriksson skriver bland annat att medierna har ett stort inflytande på hur vi uppfattar oss själva och vår omvärld (Eriksson i Ekström & Larsson 2000:292). Medierna förmedlar en hårdare bild idag än förr av samhället och eftersom medier är en stor del i människors liv så påverkar det deras uppfattning av sin omvärld. Det är heller inte oundvikligt att detta påverkar ungdomars syn på vad som är normalt och vad som förväntas av dem. Genom media förmedlas ofta en alltför stereotyp bild av sexualitet och hur man ska vara. Det riskerar att ge ungdomar snedvriden uppfattning kring sig själva och andra. Internet erbjuder information i överflöd som inte alltid förmedlar verkligheten eller är nyttigt att ta del av. Till exempel kan man få en snedvriden bild av vad sex innebär genom att se för mycket på pornografi eller till och med genom att titta på MTV. När man förändras från barn till vuxen förlitar man sig alltmer till sina vänner och sin omvärld och skapar sig en självbild med hjälp av dem.

Vad har då vuxenvärlden gjort för att skydda ungdomar mot dessa influenser av felaktig information? Genom att undersöka texter skrivna av vuxna till barn och ungdomar som en reaktion till denna ökande andel av missvisande information går det att undersöka om någon typ av motpol har bildats. En informationskälla där vuxenvärlden försöker skapa en politisk korrekt bild av sex och optimala lösningar på ungdomsproblem. Vilka farhågor man har om barns uppfattande kring sex och pubertet går att finna genom att undersöka vilka frågor som tas upp, besvaras eller skrivs artiklar om. Genom att titta på olika årgångar från samma tidning kan utvecklingen av dessa farhågor upptäckas.

Syfte och frågeställning

Syftet är att belysa hur vuxenvärlden, som en motbild till vad som förmedlas via exempelvis pornografi och populärkultur, försöker informera de unga (pojkar och flickor i åldern 8-14 år) om olika problem. Genom att även studera olika upplagor av KP så kan man se hur denna motbild har förändrats med tiden, vilket ger en ökad förståelse och pekar på i vilken riktning framtiden ter sig.

De frågor vi har utgått ifrån är:

- På vilket sätt har den motbild som de vuxna försöker förmedla inom kroppsfrågor, känslor, utseende och andra ungdomsproblem förändrats över de fyra senaste decennierna?
- Vilken syn vill de vuxna förmedla till de yngre i KP under 1973, 1983, 1988, 1998 samt 2009?

Metod

Hjalmarsson skriver att massmedier är en socialisationsagent och att ungdomar blir mer medvetna om sin omvärld med stigande ålder (Hjalmarsson 2007:22-30). Olika problem uppstår när de unga börjar inträda den vuxna världen och de behöver därför ett ställe att vända sig till för att få information. Ungdomar läser tidningar, till exempel Kamratposten (KP), som blir en socialisationsagent som förmedlar information på ett undervisande sätt, detta gör det relevant att genomföra en textanalys av en sådan tidning. KP riktar sig till både killar och tjejer i åldern 8-14 år och det är en traditionell tidning som har en fostrande ställning hos de unga. Tidningen är en populär ungdomstidning och är den största av sitt slag, och är därför en relevant tidning att undersöka.

Den kvalitativa textanalysen av KP har som syfte att undersöka hur vuxenvärlden informerar de unga om olika problem, eftersom ”det är genom texterna som medierna utövar sin makt, påverkar attityder och förmedlar kunskap och ger underhållning och glädje av många slag” (Østbye, Knapskog, Hellan, Larsen, Ove 2004:111). Det är främst olika spalter i KP som har analyserats, men även olika reportage. De reportage som har valts ut är sådana som handlar om olika typer av ungdomsproblem inom ämnena kropp, känslor, utseende och övriga ungdomsproblem. Anledningen till att även reportage inkluderades och inte enbart spalter

beror på att frågespalter inom sex och samlevnad inte finns med i alla årgångar. Under 1973 finns frågespalten sexspaltet med och under 1990- och 2000- talet så finns frågespalten Kropp & Knopp med. De ämnen som tas upp i dessa spalter handlar bland annat om kroppen, vänskap, kärlek, ensamhet och krångliga föräldrar. Ämnena varierar dock beroende på vilken årgång som analyseras. Utgivningsåren som har analyserats är 2009, 1998, 1988, 1983 och 1973. Dessa årgångar har strategiskt valts ut för att kunna analysera förändringar över tiden. År 1973 valdes för det var den tidigaste årgången tillgänglig på biblioteket och 2009 för det är den senaste hela utgivna årgången. År 1988 och 1998 valdes för det var då som aids och HBT-frågor (Homosexualitet, Bisexualitet, Transexualitet) blev stort i samhället. Slutligen valdes 1983 för att hoppet mellan 1973 och 1988 inte skulle bli så stort.

Texterna är kvar i sitt ursprungliga format och är exempel på hur samhället såg ut då. Den informationen blir mer säker än att använda en metod baserad på intervjuer med ett antal personer om deras uppfattningar om vad som var aktuellt under sina ungdomsår. För att undvika påverkningar från omvärlden och minnen som sviktar analyserar vi istället texten. Genom denna analysform så kommer frågeställningen att bli besvarad och den ger en smalare men djupare bild av det som undersöks. Att kunna gå på djupet är en förutsättning för att kunna se skillnader och se vad dessa kan beror på samt kunna dra paralleller mellan dåtid. En sista aspekt som kommer analyseras är vilka varianter av frågor som kommer med i tidningarna och hur urvalet ser ut.

Analysen kommer att ske genom att ett antal frågor ställs till texterna och sedan arbetas den ner i mindre delar för att sedan sättas ihop igen för att ge ökad förståelse. Den frågeställning som analysen utgår ifrån är övergripande och för att besvara den så har den brutits ner i mindre frågor som ska ställas till texterna. De frågor som ska ställas är:

Hur syns influenser av det som var aktuellt i samhället i analysmaterialet?

Hur tas frågorna om kroppen upp?

Hur behandlas olika sorters ungdomsproblem?

Hur hanteras frågor om relationer?

Tidigare forskning

Etnologen Maria Bäckman har skrivit boken "Kön och känsla, samlevnadsundervisning och ungdomars tankar om sexualitet" som avhandling som doktorand vid etnologiska institutionen. Hon utreder i boken gränserna mellan tillåtet och förbjudet i sex- och samlevnadsundervisningen. Genom ord som kärlek och lust, runkbulle och respektabilitet visas hur könstillhörigheten styr den sexuella friheten men också tabun och övertramp. Till och med den mest genomtänkta undervisning riskerar att förlora fotfästet i alla gamla och nya sanningar mellan kön och sexualitet. Bäckman har genom fältstudie undersökt en högstadielklass i Stockholm under deras lektion i "livskunskap" som är nyare versionen av sexualundervisning. Under lektionen tas upp allt från pubertetsproblem till direkt sexuella känslor och förväntningar. Bäckmans syfte med sin undersökning är att visa på hur samlevnadsundervisningen påverkas av att man är medveten om att killar och tjejer har olika syn på sexualitet. Samt hur föreställningar om en könstypisk sexualitet ligger till grund för tolkningar som i praktiken gör att killar och tjejer ägnade sig åt olika sexuella handlingsutrymmen.

Bäckman skriver om hur det ligger något "djupt motsägelsefullt i hur sexualitet betraktas och kommenteras idag." Hon menar att samtidigt som tv och tidningar detaljerat ventilerar människors sexualitet och praktik upplevs ändå det egna sexuallivet som något högst privat av de flesta. Denna "privata" sexualitet ses också som något naturligt och närmast biologiskt betingat. Hon ställer sig då frågan varför staten ens har en obligatorisk "livskunskapsundervisning". Även andra problem så som anorexia och familjeproblem hanteras med försiktighet och anses väldigt privat. Genom att då undersöka en tidning som ses "moralisk korrekt", "uppfostrande och upplysande" kan det vidare undersökas hur vuxenvärldens föreställning om barns uppfattning ses. Hur detta privata behandlas samt vilka frågor och värderingar som förmedlas.

Teori

Vi har valt att utgå från hur vuxna förmedlar olika frågor till unga och har därför valt att analysera utifrån bådas perspektiv. De teorier som det kommer utgå ifrån är Hirdmans teori om genuskontraktet, agenda-setting, symtomal läsart, kognitiv utvecklingsteori samt social

inlärningsteori. Agenda-setting visar vad KP väljer att ta med och den symptomala läsarten visar vad de förmedlar i de skrivna texterna de väljer att ta med. Utvecklingsteorin och inlärningsteorin visar hur de unga tar till sig de skrivna texterna och genom att använda genuskontraktet så ser man om det finns några skillnader mellan könen. Här nedan förklaras teorierna närmre:

Hirdmans teori om genuskontraktet

Yvonne Hirdman är professor i historia och har i sin forskning beskrivet hur vi skapar olika, osynliga regler, normer, seder, förväntningar om manligt och kvinnligt i vårt samhälle, ett genuskontrakt. Det kännetecknas av olika principer och två av dem har använts i analysen av KP. Den första handlar om kvinnor och män som hålls isär och innebär att manligt och kvinnligt är helt skilda saker och oftast också varandras motsatser, så kallade dikotomier. Vi talar om "bråkiga pojkar och tysta flickor", flickleksaker och pojkleksaker, med mera. Den andra handlar om att alla är med och skapar genusordningen och innebär att vi alla, både kvinnor och män, är med och skapar denna genusordning, oftast helt omedvetet. Det upplevs som " normalt " för oss att det ska vara så (Hirdman 2007). Genus är det socialt konstruerade könet som kvinnor och män har. Det är även ett relationellt begrepp, där vad som är okvinnligt sätts som motsats till vad som är kvinnligt. Genom att till exempel svara olika på liknande frågor ställda av de båda könen kan genusordning reproduceras obemärkt.

Agenda-settning

Enligt nationalencyklopedin så är agenda-setting en dagordningsfunktion ”som innebär att de samhällsfrågor som massmedierna prioriterar och ger stort utrymme åt också blir de samhällsfrågor som massmediepubliken anser vara viktigast” (www.ne.se hämtad 2010-06-03). Agenda-setting grundades 1968 av Maxwell McCombs och Donalds Shaw. Teorin har sina rötter från Walter Lippmans teorier om att en nyhet måste väcka känslor hos mottagaren och erbjuda möjlighet till identifikation. Det gör att det som ligger oss närmre geografiskt och kulturellt intresserar oss mer. Agenda-setting innebär att de ämnen som medierna lyfter fram är de ämnen som allmänheten tycker är viktigast (Strömbäck 2004). Medierna bestämmer inte människors åsikter, utan vad de ska ha åsikter om (Jarlbro 2006). De personer som beslutar vilka nyheter som får tryckas kallas Gate-keepers och de ämnen de väljer är de som kommer

upp på ”agendan” (Hadenius, Weibull, Wadbring 2008). Denna teori används i denna analys för att belysa varför texterna är utvalda och publicerade.

Symtomal läsart

”För att kunna avgöra vad en text ska betyda så måste den tolkas. En sådan tolkning kan byggas på olika principer”. Atle Kitting har tagit fram tre olika principer, varav den symtomala läsarten är den tolkning som passar bäst in på vår frågeställning. Symtomal läsart handlar om hur man ser texter som manifesta uttryck för underliggande betydelser. För att kunna analysera texterna enligt Atle Kittings teori så analyseras de manifesta och latent dragen för att se vad som verkligen förmedlas. Detta är viktigt då syftet med analysen är att gå på djupet och se bakomliggande orsaker till texterna. Alla texter går inte att omedelbart tydas utan måste tolkas för att avgöra betydelsen. Manifest står för den omedelbara betydelsen, det som syns. Genom att analysera den underliggande betydelsen i texten får man fram den latent innebörden (Østbye et al 2004:65)

Piagets kognitiva utvecklingsteori och Banduras sociala inlärningsteori

Beroende på ålder så är barn olika medvetna om sin omvärld och medvetenheten utvecklas i takt med barnens stigande ålder. Jean Piagets teori handlar om tankeförmågans utveckling hos barn. Han delar upp utvecklingen i olika stadier och det är den sista av dem som är väsentlig för denna analys. Detta stadie kallas det formellt operationella stadiet och sträcker sig från 11 år och uppåt. Här utvecklas det hypotetiska tänkandet och förmåga utvecklas att förstå andra. Även omgivningen påverkar barnen så därför kompletteras Piagets kognitiva utvecklingsteori med Albert Banduras sociala inlärningsteori. Han anser att barn mellan 9 och 10 års ålder lever mest i nuet. De jämför sig inte mycket med andra och skulle de göra det så är det främst dem i sin omgivning. De är även mer beroende av sina föräldrar. Vid 11 års ålder börjar de frigöra sig från sina föräldrar och i istället börjar de jämföra sig med jämnåriga, både sina vänner men även dem de inte känner. I tonåren börjar den fysiska och psykologiska utvecklingen, att de unga kommer i puberteten. Eftersom hjärnan utvecklas så kan det uppstå en turbulent tid för den unga och den kan känna sig mindre nöjd med olika saker i sitt liv. De måste i detta stadie lära sig att ta ansvar för det de gör. Man måste även lära sig om det motsatta könet och om kärleksförhållanden.

Banduras anser att vi lär oss genom främst tre olika sätt, observation, undervisning samt genom kommunikation. Den sociala miljön har betydelse för barns sociala utveckling och exempel på olika socialisationsagenter är familjen, kamraterna och massmedia (Hjalmarsson 2007:22-30). Dessa teorier visar att det är mycket som händer under utvecklingen till att bli vuxen. De unga blir mer medvetna om sin omvärld och att det är viktigt att passa in. KP får då en bidragande betydelse för de ungas sociala utveckling eftersom den är en viktig socialisationsagent och förmedlar en bild över vad som är normalt.

Analys

Först kommer en kort beskrivning om alla de årgångar som har valts ut. Sedan har olika teman utsetts och analyserats var för sig. Temana som valts ut är kroppsfrågor (sexfrågor och utveckling), känslor, utseende och andra ungdomsproblem så som rökning. Inställningen till temana har svängt fram och tillbaka genom åren. Detta kan man också se på beskrivningarna.

År 1973

Tidningen handlar det främst om djur, pyssel, natur, främmande länder och sport. Det skrivs inget om relationer och känslor. Läsarna uppmanas att skriva in frågor till en sexfrågespalt där Maj-Briht som undervisar i sexualkunskap svarar på dem. Namn och adress ska finnas med i frågan eftersom de vill svara på alla frågor. Detta görs tydligt i beskrivningen av spalten. Frågorna är främst ställda av tjejer och fokuset ligger på kroppsfrågor.

År 1983

De unga förmedlar sina problem under spalten "Du83", men oftast får de inga svar. Får de svar så är det från andra läsare som skriver in till spalten "Svar på tal". Det finns även en frågespalt som heter "fråga vad du vill", men de frågorna som tas upp där är frågor om andra ämnen än sex och samlevnad. Här förmedlar man information kring olika problem till de unga genom olika former av reportage. Man har ett sammanfattande reportage om puberteten i nr. 5 där även några frågor är med. "*Många, många läsare har hört av sig till KP och bett oss skriva om puberteten. På de här sidorna kan du läsa några av frågorna – och svaren.*" Det är

barnmorskan Ulla från RFSU som har svarat på frågorna, det är endast 7 frågor med. Även reportage om känslor finns med, bland annat finns det reportage om kärlek och svartsjuka.

År 1988

1988 är man fortsatt sparsam med information och har endast med en Kroppsspecial i ett nummer. Man inleder sidan med följande: *”Till ”Fråga vad du vill” kommer många brev om kroppen och puberteten. Många känner sig osäkra och rädda när kroppen börjar förändras. Trots att man har sexualundervisning i skolan redan på lågstadiet är det ändå mycket man funderar över. Ibland känns det svårt att fråga mamma eller pappa. Därför har vi på KP gjort fyra specialsidor om kroppen. Här är några av de vanligaste frågorna. Kanske får du svar på det just du går och funderar på”* (KP nr 16/1988:24). Sidorna består av 13 läsarfrågor, samt lite generell information om mens. Vi hade förhoppningar om att hitta artiklar eller frågor om aids som var aktuellt detta år, men ingenstans står sjukdomen omnämnd. Känslorelaterade frågor nämns en gång i form av reportage.

År 1998

1998 är man välkommen med *”funderingar kring känslor och kroppen till KP:s kurator Annica.”*(KP 1-17:1998) Spalten Kropp & Knopp har införts och är med i nästan alla nummer och en eller två sidor ägnas åt att besvara frågor. Under detta år hade Fucking Åmål premiär och visades runtom i landet vilket aktualiserade frågor om HBT. Vi hade hoppats se en ökning av frågor kring detta, men faktum är att ämnet endast tas upp en gång. Fördelningen av frågorna har blivit mer jämt fördelat mellan könen. Men det är fortfarande övervägande frågor från tjejer som tas upp.

År 2009

Det är fortfarande Annica som svarar, men hon har fått sällskap av Daniel, som är kurator och sexualupplysare. (KP 1-17:2009) De svarar på frågor om kroppen och knoppen och har endast möjlighet att svara på de frågor som publiceras i tidningen. Kropp & Knopp är med i varje nummer på sida 16 och tillägnas ett dubbelt uppslag. I nästan alla Kropp & Knopp finns en fråga med om handlar om killens könsorgan. Även frågor om kärlek finns med i alla nummer. Frågor skrivna av killar ges mer utrymme. Fokus ligger mer på känslor och relationer till sig själv och andra. Även vissa samhällsproblem tas upp som till exempel föräldrar som är alkoholister och föräldrar som slåss.

Kroppsfrågor (sexfrågor och utveckling)

Det finns tydliga trender bland frågorna som ställs av läsarna till ”experterna”, ett genomgående tema är till exempel frågor om menstruation. När kommer den? Varför har jag inte fått den? Gör det ont? och så vidare. Vid nästan alla tillfällen som frågespalten är med i tidningen finns en fråga kring detta ämne. Svaren ser ungefär likadana ut genom årgångarna. Under hela 1983 tillägnas endast två sidor åt frågor om kroppen. Sex av sju av de frågorna handlar om menstruation. Ett genomgående råd från de vuxna är att låta kroppen ta sin tid, har menstruationen inte kommit då man är runt 17 år kan man uppsöka läkare. Under 1988 finns inga svar skrivna av en vuxen. Det förekommer frågor kring menstruationen, men de är inskickade till spalten ”Du88” som är en sida med enbart insändare och utan svar från en vuxen. På denna sida får man skriva in vad man vill och några gånger publiceras menstruationsfrågor.

Vad som är mer intressant i läsningen är utvecklingen av frågor kring onani. 1973 förekommer sådana frågor jämt fördelat mellan tjejer och killar:

-Jag undrar om man kan bli gravid genom onani? /Orolig.

Svar: Nej. För att en flicka eller kvinna ska bli med barn måste sädesvätska från mannen komma in i hennes slida och det sker nästan uteslutande genom samlag.

Onani betyder ju att man rör med fingrarna vid sina könsorgan (det kallas också självtillfredsställelse) och då kan de ju inte komma någon sädesvätska. (KP nr 4/1973:7)

-Vad är onanera för något? /Grabb på 12 år.

Svar: Onanera betyder att röra vid sina könsorgan så det känns skönt. (KP nr 16/1973:15)

Båda svaren är väldigt korta och sakliga. Man säkerställer genom den korta beskrivningen att med onani menas att röra vid könet, men inte hur man gör. Ingen större skillnad finns mellan svaret på frågan från tjejen och den frågan från killen, således könsneutralt. Den latent betydelsen blir således att man inte ska testa. (Østbye et al 2004:65) 1983 nämns inte onani överhuvudtaget. År 1988 verkar man ha ändrat inställning till att informera och man är mycket sparsam med frågor kring kroppen. Endast i nummer 16 finns en Kroppsspecial med som är ett dubbeluppslag med 8 frågor (KP nr 16/1988:24).

*Jag onanerar nästan 2 gånger om dagen.
Kan sperman ta slut innan jag blir stor så
jag inte kan få barn? /Tacksam för svar
Svar: Nej, sperman kan inte ta slut.
Kroppen tillverkar mer hela tiden. (KP nr
16/1988:24)*

*Om man onanerar mycket nu, kan
orgasmerna ta slut när man blir äldre?
/Sussie, -72
Svar: Nej, att onanera när man är ung
betyder inte att det skulle bli svårare att få
orgasm när man är vuxen.(KP nr 16/19
88:24)*

Här väljer man alltså att inte förtydliga vad onani betyder, antingen antar man att läsarna redan vet vad ordet innebär, eller vill man inte informera så att inte läsarna ska testa själva. Faktumet att de under hela året endast publicerar 8 frågor och 2 av dem behandlar onani, tyder på att intresset från läsarna är stort. Men de vuxna vill hålla informationen biologisk, detta ser man genom den sparsamma informationen, till exempel görs inget reportage eller artikel med djupare information. Genom att inte ta med texter kring detta och på så sätt inte delger information kring dessa ämnen på mer än ett biologiskt vis minskar man risken till frågor och vidare funderingar. Man ger alltså varken mer eller mindre information än vad som är nödvändigt (Hadenius, Weibull, Wadbring 2008). Frågorna är ställda från en kille och en tjej men de är väldigt lika, båda frågar om det finns någon fara med att onanera mycket. I jämförelse med de senare åren då man förklarar att det kan vara bra att ”lära känna sig själv”. År 1998 har man svängt igen och uppmanar nu till onani. De få frågor som finns besvaras utförligt. Inställningen kan sammanfattas av detta svar som är skrivit till en 12-årig tjej som är orolig att det hon gör är onormalt och hon skäms över det.

Svar: ”Det är enkelt at lugna dina oroliga tankar. Det du beskriver är alldeles normalt och friskt. Alla barn, ungdomar och vuxna har sexuella känslor. Vi föds med dem och de visar sig på olika sätt beroende på om vi är barn eller vuxna. Alltså, du är inte ensam om det här. Du kan lugnt fortsätta att utforska och njuta av de här känslorna. Det är dessutom ett alldeles utmärkt sätt att lära känna din egen kropp och sina egna lustkänslor. Lusten ska man vara glad och stolt över, den är absolut inget att skämmas för. (KP nr 14/1998:21)

I 2009 års upplaga är man mycket öppen med information. Frågorna på Kropp & Knopp är mer inriktade på sexualitet och det är många frågor som handlar om sexuella drömmar och onani.

Vad gör man när man onanerar?/ Snälla svara!

Svar: När man onanerar gör man så att det känns skönt för en på ett sexuellt sätt. Det vanligaste sättet för killar är att hålla snoppen i handen och dra fram och tillbaka. Men man kan göra på många olika sätt. En del låter vatten från duschen spola ollonet, andra gnider sig mot sängen så det känns skönt. Man får onanera precis hur man vill, en del tycker om att smeka sig på andra ställen än snoppen. (KP nr5/2009:12)

Detta kan ses som ett tecken på att barn har blivit mer medvetna och mer nyfikna på vad de bör känna. Det kan ses som en signal på att denna typ av information i referensramarna har ökat. Men även att vuxenvärlden har blivit mer medveten, vilket gör att ett behov att ge korrekt information till de unga har ökat. De handfasta tips som ges i svaret nedan är ett tydligt tecken på förändring sedan till exempel 1973 då man svarar endast i ett fåtal ord. Ur ett genusperspektiv gör de ingen skillnad på tjejer och killar i och med att de jämt fördelat tar upp frågor om onani. Dock finns det inga instruktioner till tjejer som det finns till killarna. Detta kan bero på att det i samhället ses mer generellt som killar onanerar än tjejer, eller att det är svårare att ge instruktioner för hur man gör för tjejer vilket gör att genusordningen upprepas. Eftersom det ses i samhället som mer vanligt med manlig onani, antar man i texten att det är en kille som undrar, även om signaturen är ”Snälla svara”. Detta är ett tecken på att manlig onani ses som mer vanligt förekommande i samhället än kvinnlig. Eftersom man inte kan vara säker på skrivarens kön borde man därför ge ”tips” anpassat till båda könen. Genom att anta detta upprepar man en norm som samhället har antagit men som inte nödvändigt vis stämmer. Detta kallas att upprepa genusordningen. (Hirdman: 2007). Den manifesta innebörden uppmuntrar således till både kvinnlig och manlig onani, medans den latent innebär inspirerar enbart killarna till att göra det (Østbye et al 2004:65).

Känslor

I 1973 års upplaga så behandlas inte ämnet känslor. Däremot i de övriga årgångarna som har analyserats så finns svartsjuka och kärlek med, men har tagits upp på olika sätt. I nummer 11 från 1983 finns ett reportage med om svartsjuka och även ett antal läsarbrev finns med (KP 11/1983:7). Breven behandlar ämnet svartsjuka bland vänner men även inom kärleksrelationer. Däremot får läsarna som frågar inget svar på sina brev. Men reportaget om vad svartsjuka innebär kan ses som svar eftersom det är skrivet av vuxna. De skriver bland annat ”Svartsjuka är rädsla för att förlora någons kärlek, att inte längre vara viktigast. Det är varken dumt, fult eller elakt” (KP 11/1983:7). Man vill förmedla att sådana känslor som

svartsjuka är helt normalt och naturligt och det är inget som går att styra, och därför inget att skämmas över. Det står även i reportaget att man inte får gå så långt att det skadar en annan människa. Genom att säga så dras en gräns vid att det är helt naturligt att känna svartsjuka, men att det är helt oacceptabelt att skada någon annan. Det latent draget i detta budskap är bland annat att skada någon annan är inte normalt och inte ok (Østbye et al 2004:65). Under samma år men några nummer senare finns ett reportage om kärlek som handlar om unga där de beskriver hur de ser på kärlek. Även här ges inget svar (KP nr16/1983:6). Att de vuxna inte ger några svar kan ses som negativt. Men det positiva är att de unga i alla fall får skriva av sig och blir hörda. Den känslan kan vara ovärderlig.

1988 finns ett reportage om ilska och att det är viktigt att bli arg (KP nr 15/1988:3). Ilska är något som kan uppstå vid svartsjuka och därför kan kopplas samman. Men något mer om svartsjuka skrivs inte under denna årgång. 1998 skrivs det om svartsjuka, däremot vinklas det till att vara ett tjejproblem. De skriver bland annat ”men på ett sätt kan svartsjuka vara ett tjejproblem”. De syftar då på hur flickor och pojkar leker med sina vänner. Att tjejer oftast umgås två och två och killar umgås oftast i grupp. Förutom vänskap så tar de även upp kärleksrelationer i reportaget. De skriver även att det främst är flickor som skriver om svartsjuka och därför skulle det vara ett kvinnligt problem. De grundade det påståendet på att de hade en läsarfråga i ett tidigare nummer av KP och det var främst tjejer som svarade. ”Nästan alla som skrev var tjejer, med det beror nog inte på att killar inte känner sig gröna av avund och svarta av svartsjuka då och då. Snarare beror det på att killar inte tycker lika mycket om att skriva brev om känslor” (KP nr5/1998:16). Detta uttalande spär på vad som är manligt och kvinnligt i samhället. Yvonne Hirdman skriver att man håller isär kvinnor och män, vilket görs när man säger att kvinnor tycker bättre om att prata om känslor än killar (Hirdman 2007). Det är allmänt känt att flickor framställs som det känslosamma könet och genom detta reportage förstärker KP den bilden. Att just fler tjejer skriver om detta kan bero på helt andra faktorer än dem som KP tar upp. Till exempel kan det vara fler tjejer än killar som läser tidningen eller vara mer accepterat med en ung kvinna som skriver om sådana saker. Detta är i så fall en produkt av genusordningen (Hirdman 2007). Att det så tydligt skrivs ut att det främst är tjejer som är känslosamma, förstärker de ändå de rådande könsrollerna och den förstärkningen skapar den underliggande innebörden i texten (Østbye et al 2004:65). Här kommer ett exempel på en läsarfråga om kärlek och svartsjuka från 1998. Den som handlar om en flicka som ångrade att hon gjorde slut med sin kille, som nu är tillsammans med hennes vän.

Svar: "finns det någonting du kan göra? Du har tidigare gjort slut med honom och nu är han tillsammans med din bästis. Olycklig kärlek gör ont och det måste få göra ont färdigt innan man kan gå vidare. Varför gjorde du slut med honom egentligen? Vad är det som förändras sedan dess? Ibland kan gamla killar plötsligt bli väldigt intressanta när kompiserna blir ihop med dem. Innerst inne kan man bli lite avundsjuk och det ska inte förväxlas med kärlek. Tänk efter om det här kan stämma in på dig. Fortsätter du att vara kär i honom så får du väl ge dig till tåls. När han framöver blir ledig får du undersöka om han vill bli tillsammans med dig igen. Under tiden så fortsätt att skriva. Det är bra medicin mot hjärtbesvär". (KP nr 16/1998:42)

Detta svar visar en bild på hur det kanske borde se ut. Svaret är skrivet på ett sätt som hypotetiskt skulle kunna fungera i teorin, men inte lika bra i praktiken. Kärlek beskrivs som någon form av handelsvara där man ställer sig i kö och väntar på sin tur. Att förmedla en bild såhär är enbart accepterat att göra till yngre. Detta är en väldigt känslig fråga som den svarande har tagit väldigt lätt på. Svaret borde inkludera att det är svårt att vara helt rationell när det kommer till kärlek och svartsjuka. Man har försökt även att anpassa svaret till målgruppen genom att använda ordet bästis. Den som frågar använde däremot ordet vän om samma person. Den dolda betydelsen i svaret blir att det är ok att bli tillsammans med en kompis ex, till och med sin bästis. Hon borde nämna att det kan skapa problem. Däremot är ett av de manifesta budskapen bra och det är om hon verkligen är kär i honom eller om det bara är svartsjuka (Østbye et al 2004:65). Att även skriva att det är bra för henne att fortsätta skriva för det är en bra medicin så minskas risken för att denna tjej ska ta fel på om det är äkta kärlek hon känner för denna kille eller om det är ren svartsjuka på hans och hennes väns förhållande.

Runt 1998 går det att urskilja många andra problem som har med känslor att göra. Ett annat exempel handlar om familjekonstellationer. En flicka skriver om hennes mamma som vill lämna dem.

Svar: "Du måste prata med din pappa. Även om han bara är hemma på helgerna så är det också hans ansvar att se till att ni har det bra i veckorna. Det verkar som att din mamma är både olycklig och arg. Det går ut över dig och dina syskon. Det är bra att du försökt prata med din mamma. Trots att det inte verkar hjälpa blir det i alla fall en påminnelse för henne om att ni barn blir drabbade. Fortsätt att berätta för henne att ni mår dåligt av det som händer. Försök också få hjälp av dina syskon. Be din mamma förklara vad som hänt. En

förklaring kanske skulle göra det lite lättare. Det får inte fortsätta som det är nu. Det är väldigt påfrestande att leva i en familj när mamman hotar att ge sig av. Barn behöver trygghet och inte hot om att bli övergivna. Berätta för din pappa så fort som möjligt hur ni har det hemma i veckorna. Tar inte han det på allvar så måste du försöka tala med någon annan vuxen som du känner förtroende för (KP nr6/1998:22).

Svararen tipsar att de behöver prata med andra om det och att dem inte ska bära det inom sig, eftersom det är viktigt med en förändring så dem inte ska må dåligt. Först skrivs att dem ska försöka lösa det inom familjen, men om det inte går ska hon gå vidare och tala med andra vuxna. Man bekräftar även barnet genom att skriva ”barn behöver trygghet och inte hot om att bli övergivna”. Det skrivs om detta som ett stort problem med en dold innebörd att det är de vuxna som behövde hjälp ifall de själva inte vill lösa det. Flickans ansvar är att göra familjen uppmärksam på problemet. Att familjekonstellationer har blivit mer omtalat i de senare numren som har analyserats kan bero på att i de övriga medierna så har det blivit mer vanligt med andra konstellationer än kärnfamiljen, till exempel görs filmer om homosexuella och tv-program om ensamstående föräldrar. Medierna i stort påverkar att de unga blir mer uppmärksamma på sin egen situation och därför blir KP ett ställe de kan få svar på sina frågor som då uppkommer (Jarlbro 2006).

2009 finns det mycket skrivit om just relationer och känslor. I varje nummer av Kropp & Knopp så hittar vi minst en fråga som är kopplad till detta ämne. Även fokuset på tidningens reportage ligger mer på känslor och relationer till sig själv och andra. Bland annat ett reportage om hur man blir ihop och en flörtspecial (KP nr 11/2009:30 och 1/2009:40, 2009). Det syns tydligt att kärlek, relationer och att ha pojkvän eller flickvän är mer nämnt i KP från år 2009. Man kan därför tyda att barnen blir vuxna snabbare idag än förr och det är därför relationer snabbare hamnar i fokus. Anledningen till att de snabbare blir vuxna idag kan bero på de budskap som medierna förmedlar idag skiljer sig från förr. Ungdomar påverkas av sin omgivning och eftersom medierna är den andra socialisationsagenten så påverkar den ungdomars utveckling (Hjalmarsson 2007:22-30). Piagets talar om att man vid 11 års ålder utvecklar ett hypotetiskt tänkande (Piagets i Hjalmarsson 2007:22-30). Det är då man kan börja förstå andra och det är en viktig bit när man börjar ha kärleksrelationer med andra. Dessa två faktorer, att barn blir vuxna snabbare samt utvecklingen av det hypotetiska tänkandet, är nog två bidragande orsaker till att relationsfrågor blir allt vanligare. Sammanfattningsvis så har känslor blivit mer omskrivet desto närmre nutid man kommer och en av de större anledningarna till det kan vara att samhället har utvecklats.

Familjeförhållandena har blivit mer osäkra och det påverkar barnen. En annan orsak kan också vara att allt yngre barn vill leva som vuxna. Det gör att antalet frågor om till exempel kärleksrelationer ökar. Däremot så ser man att svaren som de vuxna ger är fortfarande lika i sin helhet. Det är de vuxna som väljer vilka frågor de vill ta med och svaren ger den bild som de vill beskrivs. Genom dessa medvetna val så väljer de vilka ämnen som förmedlas (Hadenius, Weibull, Wadbring 2008). Därför kan man se det som att de ser vad som är viktigt för de unga samt vilka hot det finns under tidningens utgivningsår och det är de frågorna de väljer att ta upp.

Små problem, rökning och övergrepp

Ungdomsproblem uppstår när de unga blir mer medveten om sig själva i relation till andra, vilket man blir när man är på väg in i vuxenvärlden. Efter 11 års ålder så lägger ungdomar mer märke till omgivningen. Albert Banduras tar upp att man då i större utsträckning börjar frigöra sig från sina föräldrar och börjar identifiera sig med sina vänner och även andra jämnåriga (*Hjalmarsson 2007:22-30*). Vid denna fas är det inte konstigt att allt från små problem som att sluta suga på tummen till stora problem som rökning börjar dyka upp för de unga. Men det finns även andra mer allvarliga problem som inte enbart hör till ungdomen, som har stor påverkan på de unga som drabbas.

Ett exempel på problem som kan uppstå när ungdomar är på väg in i vuxenvärlden kommer från en läsare som 1988 ställer frågor om att suga på tummen. Behovet varför man suger på tummen förklaras, att många gör det, argument varför man bör sluta, tips på hur man gör, exempel på vad som skedde "förr i tiden" då man sög på tummen. Ett kort reportage om en flicka som suger på fingrarna finns med, och hur hon behåller sin hemlighet (KP nr 7/1988:10). Genom att hänvisa till en flicka som suger på fingrarna och håller det hemligt så förmedlar dem till de unga att det är ok att suga på tummen fast man är lite äldre, att det är fler som gör det. Det latent draget är då att ingen ska känna sig onormal. Men eftersom det inte är bra att suga på tummen, i och med att till exempel tänderna kan bli sneda, så ger de exempel på hur man slutar och varför man bör sluta. Sammanfattningsvis så förmedlar den som svarar ett latent budskap som innebär att det är helt normalt att suga på tummen men att man bör sluta med det. Det manifesta budskapet är ett mer konkret exempel på hur man slutar, varför det inte är bra, historia och berättelsen om en flicka (Østbye et al 2004:65). Detta är ett mindre ungdomsproblem med att kliva in i vuxenvärlden. Det finns även de större och mer

allvarliga som uppstår för vissa när de blir äldre. De börjar se hur omgivningen beter sig och även försöka jämföra sig med jämnåriga (Hjalmarsson 2007:22-30). Det blir då viktigt att passa in och man blir mer medveten om den egna självbilden. Ett stort problem som då kan uppstå är rökning, det har funnits under alla de årtionden som har analyserats, men på olika sätt. 1983 skrivs ett reportage om att meditation kan hjälpa till att sluta röka. Även 1988 skrivs det om rökning (KP nr 18/1988:8). Man börjar i det formellt operationella stadiet lägga märke till vad omgivningen gör och röker då föräldrarna eller vänner så påverkar det (Hjalmarsson 2007:22-30). Eftersom rökning är förbjudet för ungdomar under 18 år förekommer mycket smusslande kring rökning bland de unga. Förr var det fler vuxna som rökte än vad det är idag och Folkhälsoinstitutet har gjort en undersökning där de kommer fram till att de ungdomar som har föräldrar som röker är mer positiva till rökning (www.scb.se hämtat 2010-05-26 och www.fhi.se hämtad 2010-05-20). Media är en socialisationsagent såsom familjen och därför påverkar familjens vanor de ungas attityder (Hjalmarsson 2007:22-30). Den informationen som ges via media är oftast hur man slutar röka och att rökning är skadligt. Eftersom det är de två bilderna som det oftast skrivs om så förstår man de två killar som 1998 trodde att alla rökare får lungcancer. De frågade även om nikotin sprids genom kyssar och vilka giftiga ämnen det finns i cigaretter.

Svar: "Ni får inte nikotin i er genom att pussa tjejer som röker. Däremot är det inte fräscht. Någon har sagt "att kyssa en rökare är som att slicka ett askfat". I cigaretter finns tobak. Tobaksrök innehåller det giftiga ämnet nikotin. Ett annat ämne är den giftiga gasen koloxid, som gör att kroppen får mindre syre. Sot och tjära förstör luftrörens slemhinnor. Det går inte att svara på hur lång tid det tar att få lungcancer av rökning. Alla som röker får inte cancer. Men det finns andra sjukdomar man kan få av rökning, till exempel kärlekskramp" (KP nr 1/1998:35).

Eftersom de två unga läsarna redan har en negativ inställning till cigaretter så är det enklare för den vuxne att svara hur dåligt det är med cigaretter. Ett latent drag till att de tog med en sådan här fråga kan vara att de vill förmedla hur dåligt det är att röka och få upp det på agendan. Genom att omskriva ämnen på ett negativt sätt hoppas man förhindra till att ungdomar ska börja röka. Man tar endast upp de dåliga sidorna, och argumenterar för att inte röka. På så sätt använder man makten man har som "gatekeeper" genom att endast hörsamma den ena sidan (Hadenius, Weibull, Wadbring 2008). Man ser tydligt att det är två pojkar som har skrivit in, vilket är manifest. Att de unga troligtvis tar det på mer allvar, än att det hade

varit de vuxna som tog upp det från början är ett latent drag (Østbye et al 2004:65). Genom att analysera KP från 2009 så kan det tydligt ses att rökning och alkohol har krupit allt längre ned i åldrarna. En insändare i kropp och knopp skriver och ber om hjälp för hans kompis som är 10 år både röker och dricker (KP nr13/2009:16).

Svar: ”Jag förstår mycket väl att du oroar dig för din kompis. Att röka och dricka när man är 10 år är allvarligt. Det kan vara ett tecken på att din kompis är olycklig och behöver hjälp. Du behöver också få berätta vad du vet. Det känns tungt att ensam gå och bära på en sådan här mörk hemlighet. Att du får dåligt samvete är helt naturligt. Men det betyder också att du måste dela detta med någon vuxen. Vem skulle du kunna berätta för? Dina föräldrar eller någon på skolan? Välj någon som du tror är bra på att lyssna. I stunden kan det kännas som att du sviker din kompis genom att ”skvallra”. Men kom ihåg att det är mycket modigare att slå larm än att hålla tyst. Din kompis behöver gränser från vuxna så snart som möjligt. Tveka inte, utan berätta att din kompis behöver stöd och hjälp” (KP nr 13/2009:16).

Hela svaret genomsyras av att frågeställaren blir bekräftade. Man ger förslag på personer som han kan berätta om detta för och avslutar hela svaret med en uppmaning att han ska agera snarast. Att de väljer att ta upp en sådan här fråga visar tydligt att det inte är ok att varken röka eller dricka när man är så pass ung och det visar även att rökning och alkohol har krupit långt ner i åldrarna. Genom att publicera denna typ av information förs diskussionen om rökning och alkohol på agendan (Strömbäck 2004). Genom att bekräfta den unge på detta sätt och uppmana till handling så kommer troligtvis den pojke som frågade göra det. För han har själv uppmärksammat problemet och behövde bara bekräftelse från en vuxen, vilket han nu fick.

Det finns stora allvarliga problem som inte är typsikt för ungdomar, men som ändå har stor påverkan för de som drabbas. Unga är fortfarande inte så gamla och är därför beroende av trygghet och när tryggheten i familjen inte finns så är det svårt att veta var man ska vända sig. Här nedan kommer två exempel på dessa former av problem:

”Snälla hjälp mig mot min brorsa”. En läsare skriver att hennes bror vill ligga med henne och att föräldrarna bara festar.

Svar: ”Vad jag blir upprörd när jag hör hur du har det. Dina föräldrar sviker dig genom att bete sig som de gör. Du kan inte fortsätta att ha det så här. Du måste slå larm och berätta för

någon vuxen. Din familj verkar leva i ett kaos. Både du och din bror behöver skydd och omsorg. Din bror har mycket allvarliga problem som han måste få hjälp med. Att sexuellt utnyttja sin syster är absolut förbjudet. Att han gör det visar att han mår mycket dåligt. Även om det känns hemskt så måste du berätta. Du har inte gjort något fel och han får inte använda sig av dig på det här sättet. Skrik, slå och protestera. Låt honom aldrig röra dig mer. Din kropp är din och den bestämmer du över. Gå till någon på din skola, till socialtjänsten, till en ungdomsmottagning eller till polisen. Du måste göra detta för att skydda dig själv och för att din familj ska få hjälp av utomstående. Jag vet att det är ett tufft jobb du har framför dig, men jag vet också att inom alla människor finns en stark kraft och ett mod som hjälper oss när det verkligen behövs” (KP nr 17/1998:24).

Från 2009 finns även ett annat problem om utsatthet. En kille skriver om att hans mamma slår honom.

Svar: ”Du har rätt att slippa vara rädd för din mamma. När hon slår dig gör hon fel, man får absolut inte slå sitt barn. Jag kan förstå att du inte vill berätta för någon vad du är med om. Du skriver att du är rädd att din mamma ska bli arg och slå ännu mer om du gör det. Men misshandeln måste få ett stopp, därför behöver du berätta om det här för någon trots att du är rädd. Berätta vad du är med om för någon vuxen som du litar på och som du tror kommer att hjälpa dig. Finns det ingen sådan vuxen så berätta för skolkuratorn, skolsköterskan, en lärare eller någon på en ungdomsmottagning. Din mamma behöver hjälp för att sluta slåss, kanske också hjälp för att dricka mindre. Även du kan behöva få prata om det du har varit med om. Ta mod till dig och berätta för någon vad din mamma gör. Det är första steget för att det ska kunna bli bättre” (KP nr 9/2009:16).

Båda dessa två är exempel på utsatthet. Båda exemplen utspelar sig även inom familjen, den familj som borde vara den största tryggheten av dem alla. Man kan se stora likheter i de svar som ges till båda dessa exempel. Det skrivs tydligt om sina åsikter kring dessa problem. I det första problemet skrivs det till och med det ut att man blir upprörd, vilket genomsyrar hela svaret. Det ges bra förslag på vad denna flicka ska göra och tydliga åsikter om att detta inte är något hon ska acceptera. Men ändå skrivs det inte illa om brodern, mer än att det han gör är fruktansvärt fel. Han har allvarliga problem och att det är hela familjen som behöver hjälp. Även i det andra exemplet är kommunikationen rak. Ingen skuld läggs på den som skriver in och de även säger inget negativt om mamman, utan hänvisar enbart till att hon har problem. Båda får råden att gå till skolkurator, ungdomsmottagningen, etcetera.

Man kan tolka att ungdomsproblemen blir allt värre med tiden. Det behöver inte betyda att det inte skedde lika mycket förr som idag. Men att det blir mer uppmärksammat idag. Till exempel fanns inte ämnet berört 1973. Eftersom det är så stor skillnad på frågorna idag och förr så lutar det säkert åt att samhället har förändrats och det hårdare klimatet har påverkat ungdomar och deras ingång i vuxenvärlden på ett negativt sätt. De små problemen kommer alltid att finnas och eftersom det är en del av att bli vuxen så kommer dem inte förändras. Men eftersom det är mindre problem så kan man anta att det är därför det inte får så mycket publicitet, det är inte tillräckligt intressant och det har funnits genom alla årtionden. Men det andra problemet med rökning som vi tog upp är mer aktuellt. Det intresserar fler och är farligt. Förr var det vanligare bland vuxna att röka (www.scb.se hämtat 2010-05-26 och www.fhi.se hämtad 2010-05-20). Idag ser inte samhället ut så och det påverkar ungdomarna. Det är främst föräldrarna som förmedlar en bild om rökning och eftersom det är färre vuxna som röker så påverkas därför färre barn. Även medierna och vännerna är viktiga funktioner vid förmedling av rökning (Hjalmarsson 2007:22-30). I den samhällsutveckling som skett kan man i KP se att alkohol har blivit allt vanligare bland unga idag än vad det var för. Ämnet behandlades enbart i den senaste årgången som analyserades. Något som även uppmärksammades vid analysering av ungdomsproblem är att otryggheten har ökat desto närmre nutid vi kommer. De två sista exemplen är grövre och sådana artiklar eller insändare finns inte med i de tidigare upplagorna som har analyserats. Att det tas upp 2009 kan även bero på att barnens rätt har blivit allt viktigare och eftersom det är intressant och intresserar många läsare så väljer journalister att publicera sådant. Det gör att man vet att sådant här existerar och när KP väljer att ta med sådana frågor så förmedlar de till alla unga att det finns hjälp att få och ett sådant beteende ska man aldrig acceptera (Strömbäck 2004).

Utseende

När man blir mer medveten om sig själv så börjar även utseendet spela roll. Man identifierar sig med andra och den faktor som kan ses som en av de viktigaste är vikten (Hjalmarsson 2007:22-30). I upplagan från år 1973 är det ytterst få gånger som artiklar eller notiser berör utseendet. Frågor och oro om utseende verkar ha blivit mer aktuellt under de senare årgångarna. År 1983 reflekterar en tjej kring makten det innebär att ha ett "vackert yttre". Tjejen frågar om inte fula människor räknas som människor. Hon menar att om man är snygg så har man makt och de fula tjejerna får vara slavar under de snygga. "För att en tjej är ful så behöver hon ju inte vara en nolla. Jag är ful men ingen nolla" (KP nr 17/1983:18). Som svar

får hon att det är man själv som tycker att man är ful. Den vuxna svarar bland annat ”Jag var mycket ful och mycket tjock när jag var liten. Det var jag verkligen. Men när jag tittar på gamla fotografier ser jag inte alls ful eller tjock ut. Jag kan inte få den ganska smala och ganska söta flicka jag ser att stämma med den tjockis jag verkligen var” (KP nr 17/1983:18). I detta svar bekräftar hon läsaren att det hon känner inte är onormalt, i och med att hon själv har känt så. Hon förmedlar även att det är tjejen som själv bestämmer vilken bild denne vill ha om sig själv och det är lösningen enligt henne. Det är enklare sagt än gjort i en situation där vänner och omgivningens kommentarer är viktiga eftersom läsaren är i den åldern då självbilden börjar utvecklas (Hjalmarsson 2007:22-30). I svaret kopplas även ”att vara ful”, med ”att vara tjock” samman, vilket ger den latent bilden av att vara smal är att vara snygg (Østbye 2004:65).

Tidigare det året publiceras en artikel om anorexia. Ingressen på reportaget är ”Det finns en sjukdom som heter Anorexia nervosa. Det är nästan bara flickor som drabbas av den. Det som händer med dem är att de inte vill äta fast de är hungriga och därför blir de magrare och magrare. Linda är en av dem. För hennes del började det med en vanlig bantning för två år sen, när hon var tolv. Sen kunde hon inte sluta banta”. Linda berättar i reportaget att ”Det stod i tidningen att man skulle bli så fräsch, glad och populär om man bantade och blev smalare” (KP nr 4/1983:32). Skönhetsidealet att vara smal har funnits länge. Linda började banta för att hon blev påverkad av det som stod i tidningen. En tydlig skillnad mellan nu och då är att man i en modern tidning inte skulle skriva något sådant som att man blir populär av att banta. Budskapet finns naturligtvis kvar, men förmedlas latent främst via bilder och reklamer (Østbye 2004:65). Idag skulle man inte heller återskapa stereotypen att anorexia endast är en kvinnlig sjukdom, utan snarare som en välkänd ätstörning som kan drabba alla. Tio år senare finns problemen fortfarande kvar och är omskrivna. En tjej skriver att hon har problem med vikten.

Svar: ”Du verkar fortfarande ha problem med vikten och ätandet. Tidigare var du jättesmal och nu beskriver du dig som väldigt tjock. Du har gått upp som mest 15 kilo. Är man underviktig och går upp 15 kilo har jag svårt att tro att du nu skulle vara mycket tjock. Är det inte bara du själv som tycker det? Du skriver ingenting om din längd eller vikt och därför har jag svårt att uttala mig om din kroppsuppfattning. För att gå upp i vikt måste man äta mer än man gör av med. Personliga skillnader finns, men de är inte särskilt stora. Blev du frisk från anorexian på egen hand eller fick du hjälp? Det verkar som om du skulle behöva lite hjälp

och vägledning för att lära dig att äta "lagom". Finns det någon i din närhet som skulle kunna hjälpa dig med det? (KP nr 2/1998:42).

Här punkteras det att hon är "normal" och det antyds att hon kanske inte helt har tillfrisknat från sin tidigare ätstörning. Man väljer att inte ge råd om att uppsöka skolsköterskan eller ungdomsmottagningen som de brukar göra, vilken är märkligt då läsaren ändå visar tendenser till att ha ätstörning. Tillståndet anorexia beskrivs inte vilket visar ändå på en viss "vana" vid sjukdomen än vad som gjordes 1983. Man antar numera att läsarna känner till tillståndet. En gemensam nämnare för samtliga artiklar kring vikt är att de är skriva från och till tjejer. Inte någonstans omnämns killar, vilket är ett resultat av "genusordningen" som finns kring sjukdomen (Hirdman 2007). 2009 förekommer inte så många frågor kring vikt och vad som är normalt eller liknande. Man skriver istället om att man känner sig "ensam" eller har ångest för man ser sig själv som tjock. Och det är endast tjejer som skriver/publiceras.

Slutdiskussion

Frågorna kring kroppen är de som har förändrats minst. Standardfrågor kring mens, om killars könsorgan och minst en fråga eller reflektion om att man inte känner sig tillfreds med sig själv på något sätt förekommer både 1973 och 2009. I årgångarna 1983 och 1988 förekommer endast frågor i form av kroppsspecial. Den biologiska förändringen i kroppen har varit och kommer alltid vara likadan, därför ställs vissa frågor om och om igen. Den sexistiska reklamen som förekommer idag gör att man kunde förväntat sig en ökning av frågor kring utseende, dock visade analysen att detta inte förekommer mer än förr och istället har andelen känslorelaterade frågor och reflektioner ökat. Detta tyder på ökad ångest bland dagens ungdomar. Förändringen i svaren från 1973 till 2009 kan beskrivas som mer "inlindande". Från väldigt korta frågor, med korta svar som ofta besvarades men biologiska motiveringar och förklaringar till mer komplexa och personliga frågor. Från svar som likaväl skulle kunna hämtas på ett sjukhus, till svar som snarare bör ges från psykolog. Från "sexspalten" med Maj-Briht på 1970-talet, som endast var med i vart fjärde nummer, till 2000-talet då Kropp & Knopp förkommer på dubbelt uppslag i varje nummer. 1973 krävdes att namn och adress var med i frågan, det är inget de har krävt i senare årgångar. Detta kan bero på att antalet frågor har ökat och att man 1973 hade som ambition att svara på alla inkomna frågor. Det har man inte möjlighet till senare då antalet frågor har mångdubblats. Genom att undersöka

skillnaderna mellan 1973 och 2009 framkom vilka ämnen som tagits upp och utvecklats mer med tiden. En tydlig skillnad är mängden information som publiceras. Utgår man endast från mängden text kan slutsatsen dras att tonen på samhället har förändrats under de 40 år som har undersökts. Klimatet har blivit hårdare, mer sexistiskt och framförallt tillgängligheten till information via internet har ökat. Exempelvis bombarderas de flesta ungdomar med information om hur världen ser ut via datorspel, tidningar, internet, pornografi med mera. 1973 var utbredningen av information inte så stor och inte lika lättillgänglig. Det krävdes mer än några datorclick för att få tag i en porr tidning. Denna utveckling kan speglas i tidningen, då felaktig information har blivit större i samhället, behövs tillförlitliga svar vilket visas i den ökade textmängden. Det behöver inte endast vara antalet behov till information som behövs. Problem fanns med all säkerhet även 1973, men risken till information som kunde tolkas fel moraliskt var kanske inte lika stor. Vi hade hoppats att finna en ökning av texter om HBT-frågor redan 1988, men trenden hade inte vuxit sig tillräckligt stark för att synas i tidningen ännu. 2009 förekommer ämnet mer ofta och är då också en reflektion av samhället då ämnet har blivit relativt accepterat. Man kan även skönja en trend kring frågor om nya familjekonstellationer. Tydligt ser man att många frågor är strukturerade på samma sätt och har en gemensam nämnare. Svaren innefattar alltid på något sätt att frågeställaren inte är onormal. Det läggs heller aldrig någon skuld på någon som har varit elak, man försöker alltid förmedla svaret som att frågeställaren har något problem och behöver hjälp. Hjälp kan man få av skolkurator, ungdomsmottagning, förälder eller annan vuxen man har förtroende för brukar föreslås.

Generellt besvaras frågorna könsneutralt, den manifesta betydelsen är könsneutral, men går man lite djupare ner i frågorna ser man de latenta dragen av stereotypa könsbilder. Effekterna av detta blir en reproduktion av könsbilderna. Men i jämförelse med andra medier i nutid kan KP ses som en könsneutral tidning. I de första årgångarna av KP finns stereotypa könsbilder även som manifesta uttryck, medans i de senare årgångarna är man mer medveten om genus och därför kan de främst ses i den latent analysen.

Frågorna som publiceras är utvalda av redaktionen. Valet av frågor beror på vad farhågorna kring vad barnen uppfattar i sina referensramar och vilka kroppsliga frågor som anses viktiga att förmedla. Språket har förändrats genom årgångarna, man använder olika uttryck för samma mening. Detta beror på att öppenheten kring dessa frågor förändras hela tiden. Från öppenhet på 1970-talet, tabu på 1980-talet och förnyad ökande öppenhet på 1990- och 2000-

talen. Numera finns en öppenhet kring andras sexualitet, men den egna ses som något privat (Bäckman, 2007). Vilket kan ses som ett tecken på att frispråkigheten håller på att minskas igen. Förekomsten av ämnet visar på ett intresse kring frågorna, vilket är naturligt enligt Piaget och Banduras teorier. Eftersom barn går igenom en fas där de börjar identifiera sig med varandra så tar de till sig texterna i tidningen som ett slags facit på vad hur man ska bete sig. Därför är det viktigt att de hela tiden blir bekräftade som ”normala”. Den ständiga upprepningen av vissa frågor tyder på en ständig informationstörst. Upprepningen har också ett undervisande syfte eftersom ungdomarna har mycket att lära sig om sig själv och andra.

Denna uppsats visar på hur det har varit och förändrats över tiden. Genom att fortsätta studera motbilden producerad av de vuxna, och den snedvridna bild media skapar kan man förhindra felaktiga uppfattningar och förhoppningsvis minska ungdomars ångest.

Referenslista

Tryckt material

Bäckman, Maria; *Kön och känsla samlevnadsundervisning och ungdomars tankar om sexualitet.* (2003) Stockholm: Makadam

red: Ekström, Mats & Larsson, Lars-Åke; *Metoder i kommunikationsvetenskap* (2000) Lund: Studentlitteratur

Hadenius, Stig & Weibull, Lennart & Wadbring, Ingela; *Massmedier; press, radio och tv i den digitala tidsåldern* (2008). Stockholm: Ekerlids

Hirdman, Yvonne; *Gösta och genusordningen: feministiska betraktelser.* (2007) Stockholm: Ordfront

Hjalmarson, Hanna; *En växande marknad: Studie av nöjdhet med konsumtionsrelaterade livsområden bland unga konsumenter.* (2007) Stockholm: Handelshögskolan

Jarlbro, Gunilla; *Medier, genus och makt* (2006). Lund: Studentlitteratur

red.: Nord, Lars, Strömbäck, Jesper; *Medierna och demokratin* (2004). Lund: Studentlitteratur

Østbye, H. & Knapskog, K. & Helland, K. & Larsen, Leif Ove; *Metodbok för medievetenskap.* (2004) Malmö: Liber ekonomi

Kamratposten nr: 1, 5, 9, 11, 13 (2009) Stockholm: Bonnier

Kamratposten nr: 1, 2, 5,6, 14, 16, 17 (1998) Stockholm: Bonnier

Kamratposten nr: 7, 15, 16,18 (1988) Stockholm: Bonnier

Kamratposten nr: 4, 5,11,16,17 (1983) Stockholm: Bonnier

Kamratposten nr: 4,16 (1973) Stockholm: Bonnier

Digitalt material

Folkhälsoinstitutet, <http://www.fhi.se/sv/Aktuellt/GD-Sarah-Wamalas-blogg/2010/1/Att-uppmarksamma-rokning-och-snusning-lonar-sig/> Hämtad 2010-05-20

Nationalencyklopedin, <http://www.ne.se/agenda-setting> Hämtad 2010-06-03 Sökord Agenda-setting

Statistiska centralbyrån,

http://www.scb.se/Grupp/valfard/BE0801_2006K02_TI_16_A05ST0602.pdf

Hämtad 2010-05-26 Sökord: rökning på nedgång